

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Dominica XX. post Pentec: Principium vitæ, principium mortis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA XX. POST PENTECOSTEN.
Principium vitæ, principium mortis.

Incipiebat mori. Ioan: 4.

Emper ego hæcenus ve-
luti nimis exoticam &
barbaram Thracum cæ-
rimoniam audivi insi-
mulari, quòd mortuos suos risu & læ-
titiâ; nascentes contrâ lacrymis, & lu-
ctu solerent prosequi: verumtamen
re, ut par est, consideratâ animadver-
ti, eos hac in re prorsus Philosophicè,
imò sanctè & Christianè sapuisse.
Nam, ut sapientissimus animadvertit,
Origenes; *nemo ex omnibus sanctis in-
venitur diem festum, vel convivium egisse
in die natalis sui: nemo invenitur habuisse
letitiam in die natalis filij, aut filie sue:
soli peccatores super huiusmodi nativitate
latantur.* Sic Sanctus Patriarcha Abra-
ham nato sibi unicè optabili filio Isaa-
co, nullam legitur solemnitatem insti-
tuisse; sed eam distulit ad diem abla-
ctationis, quæ infantibus plerumque
acerba, & funeris instar esse solet. Sic
Diva Mater Ecclesia de nullius Filio-
rum suorum nativitate gaudet (excep-
ptâ Virgine SS. & Joanne Baptista, qui
in gratia nati sunt) sed tum primùm
eorum natales celebrat, cùm illi Mun-
do vivere desierunt. Nimirum, quod
ait Salomon, *melior est dies mortis die
nativitatis.* Quid ita? Respondet
nonnemo alius: quia *natalitius dies in-
turbulentum huius vitæ pelagus nos indu-
cit, ubi Draco latibulum suum posuit;
transitus verò dies è stadio nos abducit.*

At ego potius dicerem, quia moriendo
verius nascimur, † nascendo mori-
mur; principium enim temporalis vi-
tæ principium mortis est; ut sequens
parabola docebit.

Illustre Damasci sidus D. Joannes
Theologus, volens hominis statum ad
vivum expingere, finxit eum velocif-
simo cursu fugam præcipitantem, in-
stante à tergo rabidissimâ bestiâ Mono-
cerote, quæ cornu suo jamjam miserû
confixura videbatur, nisi illum ad pro-
ductiora mala profundum barathrum,
sinu suo excepisset. Illuc enim dum
incautus prolabitur, in ipso lapsu ar-
busculam inter saxa prominentem ap-
prehendit, & tanquam unicum salutis
præsidium utroque brachio quàm ar-
chissimè strinxit. Tum impressis in-
trunco pedibus visus est sibi de cetero
utcumque securus fore. At jacto de-
orsum obtutu, videt primùm geminos
mures, album alterum, alterum atra-
tum, qui ad radicem arbusculæ tan-
quam duæ secures positi, eam continuo
rosu depascebant. In imo barathro ho-
spitabatur Draco

-- cristis præsignis & auro;
Igne micant oculi; corpus tumet omne
veneno,
Tresq; micant lingua, triplici stant or-
dine dentes.

Porro è quatuor lateribus quatuor as-
pidum

†
loquor de
his, qui in
gratia ob-
eunt.

Damasc: in
hist. Barla:

Orig. h. 8.
in Levit.

Ecccl. 7.

Olympiod.

Ovid. l. 3.
Metam.

Ss

pidum

pidum capita emergebant horrenda,
mittentia sibi, præsensque captivo
exitium minitantiæ. Obstupescitis ad
hæc, *steterunt quæ comæ?* At quid in singu-
lis mysterij lateat, ordine evolvamus.

Primò Monoceros ferox, & ad
feriendum intentus, Mors est bellua
immanissima, & nullâ cicurabilis arte.
Hæc hominem ab ipso matris utero
tam velociter insequitur, qualiter nul-
lus cursor Postarius, ait enim Jobus:
dies mei velociores fuerunt cursore; sed
planè instar Solis, qui in minuta singu-
la, novies mille & quingentas leucas
currendo conficit. Fuge, fuge levis
homuncio, fuge nate de muliere, fuge
velut umbra; alioqui brevi vives tem-
pore, & eris quasi non fueris. Sed quò
fugies à facie tam crudelis bestię?
ubi tam securam invenies latebram,
quæ te ab ejus fatali ictu protegat? In
Mundum ab utero Matris decidisti? de-
cidisti in barathrum malorum, aut ve-
rius *translatus es ad tumulum.* Vbi pe-
dem hîc figes, cum in Mundo nihil sit
solidi, sed merum inane? Arbuscula
tuæ, hoc est vitæ tuæ fidis? At mures
geminos aspice, quorum alter albus
Dies dictus, alter niger *Nocti* similis ra-
dicem ejus usque & usque rodunt.
Nam, ut bene Seneca Philosophus:
quotidie, inquit, & qualibet nocte *mo-*
rimur; quotidie demitur aliqua pars vitæ,
& tunc quoque cum ovescimus, vitæ decre-
scit. Infantiam amisimus, deinde pueri-
tiam, deinde adolescentiam: usque ad he-
sternum, quidquid transit temporis, pe-
rit; hunc ipsum, quem agimus diem, cum
morte dividimus. Hinc quolibet tem-
poris puncto ac momento dicere quis

potest cum Esau: *en morior;* vel cum
Apostolo: *quotidie morior.* Estque
illud cum primis mirum, quòd verbum
hoc, uti alia, regulare *futurum* non ha-
beat; in præterito enim dicimus *mor-*
tuus, in futuro *moriturus*; quasi mors
nunquam nobis futura, sed semper sit
præsens, ut præclare Poëta quidam ce-
cinit:

Nugamur, mortemque procul, pro-
cul esse putamus,

At medijs latet hæc abdita visce-
ribus.

Scilicet ex illa, quâ primum nascimur
horâ,

Prorepit juncto vitæque morsque pede.

Partem aliquam furtim, qua se meti-
tur & ipsa,

De vitæ filo qualibet hora rapit.

Paulatim morimur; momento extin-
guimur uno;

Vt lampas oleo deficiente perit.

Vt nihil interimat, tamen ipso in tem-
pore mors est:

Et nunc interea dum loquimur, mo-
rimur.

Locus, in quo prima homini vita enata
est, fuit opinione quorundam ager
Damascenus; sed & hic idem locus om-
nium primum funus, hoc est Abelem
à fratre casum excepit, si Hebræis cre-
dimus. Quod admirans nonnemo;
" An non satis, ait, ampla erant terra-
rum spatia, ut in diversis omnino re-
gionibus mors & vita scorsim locaren-
tur? Quid opus fuit ex primo vivendi
incunabulo primum efficere sepulchrū
moriendi? Quid oportuit auras, quæ
primò vitales extiterunt, statim con-
verte-

Gen. 25. 32.

1. Cor. 15. 31.

Job. 9.

Senec. ep.

24.

Franciscu

,, Mendo-

,, 2a lib. 7.

,, Reg. c. 4.

,, n. 22.

„vertere in lethales? Tum sibi ipsi respondet:” credo singulari providentia ita factum, ut maxima inter vitam mortemque necessitudo ostenderetur: nam vix homines vivere incipiunt, cum statim insidias à morte patiuntur; imò ad hoc nasci videntur, ut moriantur; quæ est etiam D. Hieronymi opinio scribentis ad Heliodorum: *quid miserius homine, qui vivendi sensum ad hoc tantum accepit, ut periret?* Illa illa primarum quatuor qualitatum mixtura, nonne in eum continuè agit, & intestino bello vitalia sensim depascitur? Jam calor, jam humor prædominatur; modò exuberat sanguis; modò pituita exundat; modò bilis flava exæstuat; subinde atra præponderat. Hinc tot tamque diversa morborum genera, & symptomata, ut numerari non possint. Si enim in uno oculo (ut non ita pridem memini) trecentas sexaginta quinque affectiones nonnulli observant, quot erunt in toto corpore, in quo solorum musculorum numerus ad sexcentissimum pertingit, quorum unicuique sua respondet ægritudo! Si caput consideremus, quantis obnoxium malis non deprehendemus! jam illud cephalæa, jam hemicrania discruciat, jam vertigo circumagit, jam catarrhus & rheuma opplet, jam phrenesis exagitat, jam lethargus obstruit, jam alopecia depilat, (a) jam phthirialis (b) inficit, jam porrigo (c) commaculat. Aures suum habent tinnitū, & *αἰταλγίαν*; dentes odontalgiam & hæmodiam; Nares suum polypum, & ozanam, (d) gingivæ aphthas, (e) & scorbutum; guttur strumas & ranulas; lingua an-

ginam; pectus tussim & asthma; latera pleurisim; phthisim pulmones; hepar obstructionem; cor palpitationem; ventriculus cruditatem; alvus diarrhæam; intestina colicam; renes calculum; coxæ sciaticam; manus chira-gram; pedes podagram; articuli arthritin: ut nihil dicam de febribus, quarum plusquam viginti sunt species, nihil de morbo caduco, epilepsia, hydrope, ictero, lepra, morbo Gallico, gangræna, hernia, sacro igne, & millenis alijs. Quis dicat hoc non esse à morte depasci? De Orcigenis dicebat David: *sicut oves in inferno positi sunt, Mors depascet eos.* Sed non minùs verè idem dicere poterat de Mundicolis. Nam, æquè, ut loquitur M. Gregorius, eorum *temporalis vita mors est potius dicenda, quam vita; & quotidianus ille defectus corruptionis, quid est aliud, quam quadam prolixitas mortis?*

Jam verò quanta ab extrà misero homini immineant pericula, nemo est qui nesciat. Elementa omnia veluti totidem aspides in illius perniciem tam unanimiter conspirant, ut quacunque incedat, nunquam vitæ suæ sit securus. Quot in annos singulos vorax è cælo flamma non consumit! Quas non strages & funera per urbes & provincias pestilens aër facit! Quot quantosque rapaces non hauriunt aquæ! Quot dehiscens violento motu terra non deglutit! Astra ipsa alioqui ad obsequium hominis condita, quam malignos in eum derivant influxus! Nunc rapido & prorsus canino æstu torret Sirius; nunc frigore intolerabili sævit Saturnus; nunc Hyades & Pleiades;

Psalm: 48.
Greg. hom. 37. in Evag.

Hier. sep. 3. ad Heliod.

a defluviū capillorū.
b morbus pedicularis.
c squamule in capite.
d ulcera narium.
e ulcera gingivarum.

Ss. 2.

des.

des continuis imbris & pluvijs gra-
fantur; nunc Aquarius ventos concit-
tat; nunc aquei Pisces nebulas densant;
nonnulli Planetæ etiam ad pravos affe-
ctus inclinant, quamvis non necessi-
tent. Ab astris inanimatis transeamus
ad animantia, & bestias terræ, &
plerasque homini inimicas deprehen-
demus *ut etiam blanda, & amica suo*
Domino bestia metuat, ut loquitur
Augustinus. Hyas Atlantis filius inter
venandum à leona discerptus est;

Aug. l. 22.
Civ. c. 22.

Ovi d. l. 5.
Fast.

*Dumq; petit latebras fata catulosq;
leone,
Ipse fuit Libya præda cruenta
lea.*

Milonem Crotoniatem à lupis devo-
ratum scribit Pausanias. Basilus
Macedo Imperator, à cervo cornu per-
cussus interiit. S. Euphemiam Vir-
ginem ursi; SS. Revocatum & Felici-
tatem leopardi discerperunt. Dio-
genem & Heraclitum Philosophos
canes lacerârunt. Brutem Lycurgi fi-
lium aper laniavit; de quo ita Ovidius
in Ibin.:

in Ibin.

*Quiq; Lycurgidem laniavit ab arbore
tractum,
Idmonaq; audacem, te quoq; rum-
pat aper.*

Licinio Imperatori morsus equi, Balbo
catelli fatalis fuit. Crathi cuidam
Pastori apud Cælium caper de grege
sinciput illisit. Alicubi locorum do-
mesticos propè omnes felis suffocavit.
Quid de serpentibus & viperis dicam?
an non hi calcaneo nostro jam exinde
insidiantur, ex quo primum supplan-

târunt parentem? Quid de animalcu-
lis imperfectis & insectis? Et hæc ta-
meti parva ad perimendum hominem
sufficiunt. Hattonem Archiepisco-
pum Moguntinum mures depasti sunt:
araneus alicubi (dum desuper venenum
in cibos spargit) multos Prælatos è
medio sustulit: apiculæ & vespæ sæpe
integros exercitus dissipârunt; Hero-
dem Ascalonitam pediculi confecerunt.

At saltem homo ab homine securus
erit, cum dicat Sapiens: *omne animal sibi
diliget simile*. Imò verò non habet, unde
sibi metuat magis; nam *homo homini lu-
pus*. Quid dico lupus? Dæmon de-
bebam dicere: ita ad se invicem per-
dendos intenti & ingeniosi sunt. Quæ
non in dies singulos necis excogitan-
tur instrumenta! quorsum tot conti-
nuè cuduntur rhomphææ, fræmæ, gla-
dij, veruta, spari, pugiones, dolones,
hasta, lanceæ, missilia; quorsum tot
ferrea pila, tot ænea funduntur tor-
menta, tot sclopi & bombardæ, tot
tamque artificiosæ fabricantur fistulæ;
nisi perimendo homini? Civis quidam
Mutinensis Lanfrancus Fontanus, ut
arte nova inimicum suum necaret,
machinulam sclopetariam confecit,
haud majorem nuce. Pila erat ænea
intus vacua: à sex lateribus perforatis
prominebant velut internodia arundi-
num ad longitudinem, quanta est un-
guis digiti, intra quæ locus erat capax
pulveris pyrii, globiq; plumbei, quan-
tum est cicer: inerat eidem pilæ fo-
ramen perexiguum, quod chalybe à fu-
niculo violentissime detento tegeba-
tur. Pila igitur pulvere plenâ cum
scinde-

Eccli. 13. 19.

Maxim.
Sandens in
Platone
Christ. Cõ-
ment. 8. n.
16.

scindebatur funiculus, chalybis ictu è silice inibi locato ignis profliebat, magnùmque fragorem emittens, à quolibet internodio globulum vibrabat, supernè, infernè, & à quatuor partibus tanta vi, ut obvia quæque penetraret, hominemque interficeret. Hanc itaque machinam ejus artifex incluserat vasculo, illo ipso fune, qui chalybem detinebat, involuto; dat rustico rei ignaro, ut deferat homini noto. Rusticum excutiunt, ut solent, in portavigiles, arripiunt capsulam, & existimantes pretiosum quid inesse, funiculum scindunt: erumpit illico ignis, & fragor, multiq̄ue ex adstantibus graviter lauciantur. O inventum planè è Dæmonis cerebro destillatum! ut nihil hic dicam, de exquisitissimis & acutissimis tormentis, quibus homines alij alios miserandum excruciant, ijsq̄ue adinveniendis mirum quantum student.

Cibos & alimenta natura homini ad vitæ conservationem providit. Et cheu! etiam in his Mors; Mors in ollis & patinis. Melopeponum esu quatuor Cæsares perière, inquit Cuspinianus, quorum duo Austriaci, nempe Albertus II. & Fridericus III. Arnulphus item Imperator esu allij; M. Antonino Pio caseus; Severo nimia caro exitio fuit. Ladislaum Vngariæ Regem rapæ extinxerunt; Pompejum Columnam Cardinalem ficus; Melchior Dux Brunsvicensis è fragis obiit. Ap. Saufejus scriba in ovo; Fabius Maximus in lacte; Medorus Valla in musto mortem exorbuerunt. Anacreon, uvæ acino suffocatus est. Casimirus II,

Poloniæ Princeps in solemnì convivio mortuus concidit. A. Manlius Torquatus dum placentam in cæna avidius gustat, ad plures citatur; quod idem inter epulas prælagisse videntur gnathones & phagones illi apud Prophetam, qui se mutuò hortantur: comedamus & bibamus; cras enim moriemur: imò verò, ut notat Clemens Alexandrinus, non modò in crastinum morturi, sed jam hodie mortui.

Ultimò quis omnes inopinos Mortis casus animo comprehendat? Hi verè ubique valent: ab his (quantumlibet ceterà sani & viribus pollentes) nullo usquam in loco immunes sumus. Sive ambulemus, sive stemus, sive sedeamus, sive cubemus, sive aliud quid faciamus, ubique comes adest Mors, ubique insidias tendit. *Quis ambulat ubicunq̄* (ait D. Augustinus) *non inopinatè subjacens casibus? Quid videtur sedente securus? De sella, in qua sedebat, cecidit Heli, & mortuus est.* Memoratur à Scriptoribus puer, qui dum templum hilaris subijt, pragranti stirià è tecto in caput delapsà occisus est. Hyacinthus item puer, dum disco ludit à collusore disco percussus, lusum & vitam finit. Alius dum Christi patientis personam in theatro egit, in cruce seriò expiravit. Crassius Orator inter declamandum in senatu è vivis abiit.

Juvenis quidam P. Paulo Barry è Societate Jesu notus, dum ocreas induit, hominem exuit, nihil aliud prolocutus, quàm: *misella anima, quò ibis?* Henricum IV. Gallia Regem in rheda propria sicarius ex improvìso lethaliter ferijt. Et ne longus in tot recensendis

Isa. 2. 2. 13.

Cleme. Alex. lib. 2. pad. c. 1.

Aug. l. 22. de Civ. c. 22.

Barry solit. hag. 4. die dissert. mat.

dis exemplis videar, Divum Ephrem, hæc omnia summatim complectentem adduco: multi, inquit, dum multa serant. in eos, cum statuerent, ad crastinum non pervenerunt; at subito rapti sunt, sicut passero dorm. culi ab accipitre, & velut agni à lupo, & quasi captivus à latrone. Alij enim vespere cubitum sani concedentes, ad mane non pervenerunt: alij ad mensam accumbentes expirarunt: alij inter ambulandum & ludendum repente sunt mortui: alij, dum nuptias celebrarent, in ipso thalamo nuptiali subito atq; inopinato abrepti sunt, & eadem sibi vestimenta pro nuptijs pararunt, atq; pro funere; successeruntq; in locum tibicinum lamentantes, & in locum saltantium atq; tripudiantium lugentes atq; plorantes.

Virg. Eccl. 3. *A love principium Muse, Iovis omnia plena.*

canebat Poëta; at similiter cecinisse debebat: Principium à morte, mortis

sunt omnia plena. Nil itaque mirum, quòd unusquisque hominum vitam suam à fletu exordiat; quippe

*M*asculus omnis A nascens, est E femina profert;

A dat Adam genito, E dedit Eva prior.

nam quòd ad mortem natus sit, nesciens. *Aug. l. 21. de Civ. c.*

propheta quodammodo & jam tum ex utero matris sentit se incipere mori. Ac proinde cum tota vita nostra sit quædã continua agonia, ita in momenta singula instar agonizantium ad moriendum dispositi esse studeamus, ut quocumque ex illis Mors ultimum ictum dederit, nemo in fauces subjecti Draconis hoc est Tartari incidens, occlamet: non putabam; sed sursum è malorum barathro instar columbæ evolans, occinat:

*T*e Deum laudamus.

